

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 70 - marts 2015

Udgiver:
Danske Scenestruktører
Nørre Voldgade 12 2.th.
1358 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer: mandag 11. maj 2015

Redaktion:
Inger Birkestrøm Juul, FDS
Kamilla Bach Mortensen, FDS
Fie Nørman Johansson, FDD
Rasmus Malling Skov Jeppesen, FDD
Steen Madsen

Layout: Jakob Brandt- Pedersen

Forside:
Bornholms Teater får produceret fire nye og komplette kulisser på Det Kgl. Teaters scenografiværksted. Kulisserne er en del af deres kommende Holberg-forestillinger på Rønne Theater, som starter med 'Jeppe på Bjerget' til juli. Her ses en af skitserne til landskabsmotivet, der har fået indbygget bornholmske elementer i form af klipper og laves i den klassiske perspektivistiske kukkassetil. Fotocredits: Lars Nielsen/Bornholms Teater.

Odense Teater: "Elefantmanden" - Instruktion: Therese Willstedt - Foto: Emilie Therese

KÆRE MEDLEMMER

2015 var knap nok startet, før pressen havde fået fat i friske tilskuertal fra scenekunsten: for første gang var der flere tilskuere på de små scener end på de store. og hvis samme presse så kan få et miljø til at slås indbyrdes, så er der også historier om scenekunst i aviserne næste dag. Men fakta er, at der fortsat er over 2 millioner publikummer, der årligt går i teatret.

Nogle uger længere inde i januar, inviterede Kulturministeren til Scenekunstdialog 2015 og ved den anledning, understregede Elisa Kragerup en væsentlig pointe i det med tal: "En ting er sikkert, al den massive fokus på tal er ikke særlig befordrende for viljen til at kaste sig ud i det usikre, potentielt fantastiske." Et synspunkt Marianne Jelved selv nærmede sig i sit eget oplæg, hvor hun bl.a. sagde: "Jeg

er selv ret optaget af, hvor vi får flere succes-kriterier end belægningsprocenten."

Så det er ikke med publikumstal, vi som branche skal blande os i debatten, det er med kvalitet på scenerne og med visioner for en fælles kunstneriske fremtid. Visioner om scenekunst på tværs og scenekunst i skolerne, bare for at nævne et par områder, der skal drøftes. Kulturministeren gav klart udtryk for en vilje til at forbedre og ændre de eksisterende rammer for scenekunsten, men udfordringen er at branchen skal på banen og tidsperspektivet er stramt, for hvem ved hvad den næste Kulturminister hedder?

Inde i bladet bringer vi et par indlæg fra Scenekunstdialogmødet, der kan tjene som inspiration til de kommende overvejelser.

I forlængelse af Scenekunstdialog 2015 er der oprettet grupper, åbne og lukkede, blandt andet på facebook, hvor debatten er i fuld gang. Og det vil være et naturligt emne at tage op på vores generalforsamling 22. marts. Og generalforsamlingen 2015 ser ud til at få et ekstra krydderi, bogstavelig talt, et par medlemmer fra bestyrelsen vil nemlig gå i køkkenet og fremtrylle et passende trakte-ment, der kan nydes i forbindelse med mødet. Og derudover er der inviteret en spændende gæst og endelig vil bestyrelsen løfte sløret for foreningens nye æresmedlem.

Så alt i alt, sæt et stort kryds i kalenderen søndag 22. marts kl. 15.00!

På gensyn!

TEATER SKABES OG OPLEVES

Instruktør Elisa Kragerups kick off-tale før workshoppen om temaet "Udvikling i den kunstneriske kvalitet" var i manges øjne et af Scenekunstdialog 2015's højdepunkter. Læs de vigtigste pointer her.

Instruktør Elisa Kragerup indtog scenen til Scenekunstdialog 2015 for at tale om "Udvikling i den kunstneriske kvalitet" ud fra de forudsætninger, hun ser som de optimale for at skabe kunstnerisk kvalitet. Forudsætninger, der netop har været til stede i hendes virke som instruktør i Det Røde Rum på Det Kongelige Teater og som instruktør for teaterkollektivet Sort Samvittighed.

Strukturen skal tilpasses projektet

"Fleksibilitet i vores produktionsformer" var det første parameter, som Kragerup hæftede sig ved i sin dynamiske tale.

"Udvikling kræver en proces, som er skræddersyet til den enkelte produktion," indledte Elisa Kragerup.

Men hun medgav, at man kan være så heldig, at en traditionel prøveperiode og sammensætningen af holdet giver et spændende resultat, så understregede hun samtidig, at det dog alt for ofte resulterer i, at man går den allerede kendte og forudsigelige vej med materialet.

"Hvis vi ønsker en mere dynamisk scenekunst, må vi også operere med mere dynamiske rammer for produktionerne," konstaterede hun og fortsatte: "Giver vores produktionsstrukturer en proces, der er fordrende for det enkelte projekt? Er der nogen egentlig grund til, at de er så standardiserede - udover den åbenlyse økonomiske? Kan vi virkelig udvikle noget, hvis rammerne er så vanetænkte?"

Risikovillighed er altafgørende

Spørger man Elisa Kragerup er udvikling ikke at vide, hvad resultatet er på forhånd. Og vejen mod udvikling er brolagt med improvisationer og modet til at fejle i Kragerups prøvelokaler.

"På samme måde som jeg ikke kan kræve af mine skuespillere, at de skal skabe noget modigt og udfordrende, hvis jeg ikke selv tør risikere at det måske mislykkes, bliver jeg som kunstner inspireret og udfordret af ledere/chefer, som har den risikovillighed og det mod. Som tør satse uden at kende udkommet. Som tør få andre svar eller kunstneriske resultater end det, de lige forestillede sig."

Og den risikovillighed ser Elisa Kragerup gerne mere af i teaterbranchen herhjemme, og hun opfordrede til, at man ser nærmere på, hvorfor det er så som så med viljen til at satse på det uventede. En stor barriere blev dog nævnt.

Dansk Danseteater: "Carmina Burana"
Koreografi Fabio Liberti
Foto Søren Meisner

"En ting er sikkert; al den massive fokus på tal (måltal, publikumstal) er ikke særligt befordrende for viljen til at kaste sig ud i det usikre, potentielt fantastiske."

De kollektive processer kræver tid

Den prisbelønnede instruktør ser en tendens til, at flere og flere arbejder med at involvere alle i den kreative proces og gøre dem til medskabere. Samtidig er det, Elisa Kragerup kalder for stjerneteatret, hvor én stor stjerne bærer forestillingen, på vej ud.

I stedet rykker kollektivet ud på rampen. Og det er netop forestillinger, der har fået den fornødne tid til at blive udviklet i fællesskab af grupper eller ensembler, som har udgjort Elisa Kragerups største teateroplevelser i de senere år.

"Jeg tror, at på teatret er det holdet, som er stjernen," sagde hun, der i øvrigt blev bakket op i kollektiv-tanken af kulturminister Marianne Jelved, der i løbet af Scenekunstdialog 2015 med glæde noterede sig, at hele holdet fra teknikere til skuespillere og kostumedesigner har en andel i det færdige resultat.

"I en tid som må siges at være meget individualistisk orienteret, er det netop vores største force at afsenderen af vores kunstart er et fællesskab. Det er i vores DNA, at vi ikke kan gøre det alene. En del af vores forpligtelse som kunstart er også at formidle teater som et rum for fællesskab. Også i forhold til publikum. I fremtiden vil det være endnu tydeligere, at teater er et sprog, som skabes og opleves kollektivt," sluttede Elisa Kragerup.

J E L V E D E R L Y D H Ø R O V E R F O R

Kulturministeren var begejstret efter konferencen Scenekunstdialog 2015, der fandt sted den 16. januar i Dansehallerne. Jelved er klar til at se på, hvordan flere løsningsforslag kan realiseres.

Kulturminister Marianne Jelved (R) var både første og sidste taler, da der fredag den 16. januar blev afholdt Scenekunstdialog 2015 i Dansehallerne i København.

Mere end 180 teaterfolk fra hele landet havde taget turen til Pasteursvej for sammen at diskutere de udfordringer, som teaterbranchen står overfor. Og da dagens program var slut, kunne de konstatere, at kulturministeren var begejstret for mange af de forslag, der kom på bordet i eftermiddagens workshops om publikumsudvikling, udvikling af internationalt samarbejde, kunstnerisk kvalitet og samarbejde på tværs af institutionsformer.

Men først takkede Marianne Jelved for en dag, der var så spændende, at hun ikke mærkede, at hun kun havde sovet fire timer om natten på grund af en festlig premiereaften på "Tryllefløjten" i Operaen.

"Det har jeg glemt. Det vil jeg gerne kvittere for. Det har været en fantastisk, æggende og inspirerende dag. Jeg ville ønske, at mine kolleger i Folketinget havde været her i dag," sagde Marianne Jelved, der noterede sig, at branchen bygger på en kollektiv proces og fællesforståelse, før hun trak nogle hovedpunkter fra dagen frem.

Branchen skal være en ivrig debataktør

"Jeg er selv ret optaget af, hvor vi får flere succeskriterier end belægningsprocenten. Det er vigtigt, at I selv gør noget. I er aktører. Det er ærgerligt, hvis det (belægningsprocenter og billetsalg red.) er det eneste, teatret

måles på i offentligheden," mindede kulturministeren om og opfordrede til, at branchen markerer sig mere i debatten.

"Der er lagt meget store bindinger på de midler, som Kunstfonden administrerer. Det er et kæmpestort problem, der er svært at løse over night," sagde Marianne Jelved.

Hun talte så om muligheden for at nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter fra teaterbranchen, der kan se på mulige løsninger.

"Det gør en smule ondt, hvis vi lige skal til at lave scenekunstloven om, som lige er vedtaget. Men okay," lød det fra Jelved til stor moro for de forsamlede, før hun tilføjede: "Det bliver enormt svært at blive enige - bare i denne kreds."

Mod til omfordeling af midler

Og ligesom i sin åbningstale, konstaterede kulturministeren afslutningsvis, at der ikke er udsigt til flere penge til teaterbranchen, der pt. får 20 % af det statslige kulturbudget.

”Det ligger ikke lige for at hente flere midler. Men det ligger lige for at se på, om vi kan have mod til at se på, om vi kan fordele midlerne på en anden måde,” sagde Marianne Jelved og nævnte muligheden for at tage en promille af de samlede støttemidler og øremærke dem til udvikling.

Og med et presset statsligt kulturbudget, fremhævede Marianne Jelved kommunernes stigende interesse for at støtte kulturen og vigtigheden af samarbejde på tværs af institutioner, og kom desuden med et bud på, hvor teaterbranchen også bør se hen efter tilskud - nemlig EU.

”Hvordan bliver vi bedre til at få del i EU-midlerne? Det omfatter formentlig flere ministeriers samarbejde. Hvordan bærer vi os ad med at lave festivaler? Det er en konkret ting, man kan komme relativt hurtigt af sted med,” fortalte Marianne Jelved og noterede sig, at et videncenter også var højt på ønskelisten hos flere workshopgrupper.

Der skal arbejdes hurtigt

”Ikke en ny bureaukratisk organisation, men noget, vi kan indarbejde i noget allerede eksisterende. Det har vi set på musikområdet, at man har kunnet gøre med fordel,” var den optimistiske melding fra Jelved.

Ministeren var også positivt indstillet overfor flere forslag, der gik på skole og teater, herunder scenekunst på skoleskemaet. Marianne Jelved vurderer nemlig, at netop scenekunsten kan opfylde mange af

målsætningerne i Kulturministeriets strategi for børn og unges mødes med kunst og kultur, og hun lovede forsamlingen, at hun nu vil arbejde videre på sagen.

Marianne Jelved fortalte, at teaterbranchen, i hendes øjne, er inde i en spændende udvikling, hvor der foregår meget frugtbart arbejde i branchen. Og mange af Scenekunstdialogens forslag skal nu forsøges omsat i praksis, fastslog ministeren.

”Det kan vi godt gå i gang med i foråret. Vi skal arbejde hurtigt i et valgår. Kom rigtig godt hjem og tusind tak for jeres bidrag.”

BRANCHEN I DIALOG OM SCENEKUNST

- EN REFLEKSION OVER KONFERENCEN 'SCENEKUNSTDIALOG 2015'

Den 16. Januar 2015 inviterede kulturminister Marianne Jelved indenfor i varmen, i Dansehallerne på Carlsberg, til en dialog om scenekunst. Fem år efter udgivelsen af rapporten 'Scenekunst i Danmark - Veje til udvikling' var spørgsmålet hvordan ser det ud for dansk scenekunst i dag, og i fremtiden. Udvikling stod der på programmet, hvor ser vi som branche at scenekunsten er på vej hen, og hvor ønsker vi os at den bevæger sig hen? Fire udviklingspunkter; Publikumsudvikling, kunstneriske kvaliteter, samarbejde på tværs af institutioner og samarbejde på tværs af landegrænser/internationalt samarbejde, var sat til debat under dagens workshops og diskussioner i plenum.

Marianne Jelved indbød til dialog, interesseret i at høre, hvad vi som branche mente der skulle til for, at sikre den bedste udvikling indenfor dansk scenekunst. Hun gjorde det

klart at der ikke var flere penge at få, og at scenekunsten allerede får 1/5 af de midler der er på kulturområdet. Hendes tale var humoristisk og fyldt med små anekdoter om personlige møder med scenekunsten. Som da hun under festivalen CPH Stage, alene på baggrund af anmeldernes stjerner, får annonceret at hun skal se "Boys don't cry" og i sidste øjeblik vælger at inviterer sin chauffør med ind og se den. Det satte en kæde af reaktioner i gang, hos hende selv og chaufføren, fra forargelse og frustrationer over i dialog og senere en erkendelse af at være blevet udviklet som menneske, idet forestillingen havde rykket ved og nedbrudt personlige fordomme. Og med den punchline, at det er det scenekunsten kan, skabe refleksioner og udvikle os som mennesker, er vi klar til at tale om, hvad der kan udvikle scenekunsten.

Vi deltog tre dramaturger fra bestyrelsen i Foreningen af Danske Dramaturger, og her er det væsentligste som vi har taget med os fra dagen.

Kollektivet skaber – holdet er stjernen

Elisa Kragerup, Instruktør i Det Røde Rum og kollektivet Sort Samvittighed, skød debatten i gang om udvikling af den kunstneriske kvalitet ved at tale om de forudsætninger, hun mener der skal til for at skabe scenekunst med kunstneriske kvaliteter. Her lagde hun især vægt på tre ting:

En fleksibilitet i organisationsformen, som muliggør at processen skræddersys i forhold til den enkelte produktion frem for at være låst fast i strukturer. For spørgsmålet er 'kan vi udvikle hvis rammerne er de samme?'

Republique: "Ungdom" - Instruktion: Tue Biering og Jeppe Kristensen (Fix & Foxy) - Foto: Per Morten Abrahamsen

At have en stor risikovilje, turde tage chancer og have modet til at fejle. Al udvikling vil stivne i frygten for at fejle derfor skal vi bevæge os derud hvor vi ikke regner med det vil lykkes. Vi skal ikke vide, hvor vi ender når vi starter.

At arbejde kontinuerligt med de samme mennesker over længere tid. På den måde bliver afsenderen kollektivt og det er holdet der er stjernen, frem for en enkelt skuespiller, instruktør eller dramatiker.

Disse tre forudsætninger ledte til videre diskussion om kunstneriske kvaliteter. Vi bed dog især mærke i den brede enighed, der var i det at skabe kollektivt. Det er tidligere blevet sagt, at teater og scenekunst er skabt i fællesskab og ikke bare har én afsender, men tanken om at arbejde kollektivt og se på hele holdet som stjernen, ser vi tre dramaturger som en ny og

spændende vej som dansk scenekunst er ved at bevæge sig ud af.

Samarbejde som grundpræmis

Hegnspølelele er nedbrudt blev der sagt flere gange i løbet af dagen. Forstået på den måde at det at samarbejde på tværs af institutioner, på tværs af brancher, på tværs af de etablerede scener og det frie felt, ikke er fremmede for scenekunsten i Danmark. Der er tale om et ændret mind-set, hvor samarbejde er grundpræmissen. I virkeligheden er der en stor vilje til og ønske om samarbejde, blandt konferencens deltagere, men også mange udfordringer og til tider nogle ufleksible systemer, der gør det svært, f.eks. for de store etablerede scener at invitere grupper fra det frie felt indenfor og give dem ordentlige produktionsforhold.

Der var dog stor enighed om, at samarbejde mellem institutioner allerede finder sted. Det der mangler er deling af viden og erfaring. Teatrene er villige til at dele

ud af den viden de ligger inde med, og inviterer altså også til samarbejde og åbenhed her, mere end konkurrence imellem hinanden. Interessen for at dele viden med hinanden om do's and don'ts blev efterspurgt indenfor flere områder, både indenfor publikumsudvikling, samarbejde på tværs af institutioner og i forbindelse med internationale samarbejder, når det handler om at få udenlandske samarbejdspartnere og gæstespil til Danmark, og når dansk scenekunst rejser ud i verden.

Diversitet og kvalitet gennem valg af fokus

Blandt de tilstedeværende blev der udtrykt et stort ønske om større diversitet i dansk scenekunst. Alle behøver ikke at lave alt, det er ikke sikkert at det er en fordel at alle har en borgerscene, at alle laver workshops for skolerne eller at alle arbejder internationalt og samarbejder på tværs af institutioner. Det handler om fokus og der igennem at sikre den højre kvalitet i det man laver. Der kan være stor kvalitet i at skabe scenekunst

Det Kongelige Teater: "Sol går op, sol går ned"
Instruktion: Eva-Maria Melbye
Foto: Thomas Petri

med borgere og skoleelever, men det er i orden at det er et mål i sig selv, for en sådan produktion behøver ikke også at have et højt kunstnerisk niveau. Måske er det slet ikke muligt? Produktionerne kan noget andet, som også er vigtigt. Den oplevelse borgerne får ud af selv at stå på scenen og være medskabende, er en stor kvalitet i sig selv. Samtidig kan det være med til at introducere dem til scenekunst i andre sammenhænge, og har altså en publikumsudviklende effekt.

'Voksen teater' skal have en festival

Ønsket om en festival for 'voksen teater', sammenlignet med den årlige børneteaterfestival, Aprilfestivalen, blev fremhævet. Med det formål at skabe en platform, hvor branchen mødes, udveksler erfaringer, har mulighed for at se hinandens forestillinger og herigennem højne kvaliteten for dansk scenekunst. Med etableringen af CPH Stage, der har fundet sted i 2013 og 2014, er grubunden lagt. Her har de københavnske teatre åbnet dørene op nogle uger i juni, når teatersæsonen ellers er slut, og inviteret scenekunst fra resten af Danmark og internationale gæstespil indenfor. Modsat de

forestillinger, der deltager på Aprilfestivalen er meget 'voksen teater' dårligt egnet til turne og der vil selvfølgelig være økonomiske omkostninger for det enkelte teater. Der er derfor udfordringer i at få scenekunst fra hele landet repræsenteret på festivalen.

Kulturministerens indtryk fra dagen

Ønsket om en festival, var en konkret ting ministeren lovede at gå videre med politisk. Desuden tog kulturministeren det på sine skuldre at italesætte overfor de andre involverede ministerier at få faget scenekunst på skoleskemaet, på lige fod med musik og billedkunst. Så børn og unge får mulighed for, i højere grad end i dag, at blive introduceret til scenekunst, både som deltagere og som tilskuere.

Marianne Jelved var klar i spyttede når det handlede om teatrenes mod til at satse og løbe en risiko, risikovilje skal der være meget mere af og det er afgørende for scenekunstens udvikling og overlevelse. Det er derfor vigtigt at finder en anden måde at kvalitetsvurdere på end kun at se på teatrenes belægningsprocent og bundlinjen. Der skal være andre

succeskriterier og kulturministeren bragte muligheden op at teatrene selv skal være med til at stille succeskriterier op, for hvornår de er en succes og har opnået den ønskede kunstneriske kvalitet i deres arbejde.

Det vil ikke være nemt at få flere midler, men der kan tales om at fordele eller bruge de midler der er anderledes, hvilket Marianne Jelved er åben for at tale videre om. Sværere mener hun dog det vil være at få vedtaget en ny teaterlov. 'Der er jo lige med besvær blevet vedtaget én', pointerer ministeren. Derfor vil hun dog ikke afvise at arbejde med en ny teaterlov, hvis det er der behovet viser sig at ligge. Det vil kræve en fælles front, for branchen skal først kunne blive enige internt, om hvordan sådan en lov skulle tage sig ud, før der skal gøres nogle forhåbninger om at få en ny teaterlov på tale. Og der skal handles hurtigt for det er jo valgår i år, må vi også huske. Afsluttende slås det fast at vi er enormt på vej. Hvor er vi på vej hen? Er et spørgsmål fremtiden må besvare.

HAVE OG JELVED DANNER FÆLLES

Mens teaterpraktikerne efterlyser flere midler eller omfordeling af den statslige kunststøtte, ønsker Christian Have i lighed med kulturministeren, at private virksomheder og fonde i stigende grad skillinger til. Professor emeritus Jørn Langsted er bekymret over den udvikling.

Mens TIO i kunststøttedebatten på Altinget.dk efterlyser midler til nye tiltag, konstaterer professor emeritus Jørn Langsted andetsteds på Altinget.dk, at kulturpolitikken i sin nuværende form er stagneret, mens private aktører i form af fonde og virksomheder i stigende grad støtter kulturen. Det resulterer i professorens øjne i en bekymrende skævvridning af kulturpolitikken.

Langsted bekymret over privatisering "Der foregår i disse år en omprioritering fra en demokratisk og kontrollerbar kulturpolitik til en feudal-enevældig kulturpolitik, der er

helt lukket i forhold til demokratisk kontrol, åbenhed og diskutérbarhed," vurderer Jørn Langsted i sit indlæg og kritiserer, at den manglende diskussion af konsekvenserne ved den stigende privatisering af kulturpolitikken, der i hans øjne bliver lukket og udemokratisk.

"Da det tilsyneladende er en urokkelig sandhed, at der ikke kan skaffes flere penge til kunst og kultur ad den skattefinansierede vej, er der ingen andre muligheder end at diskutere, om de offentlige midler anvendes rigtigt, eller om man f.eks. kunne skrue ned de steder, hvor fonde og erhvervsliv støtter mest, dvs. på de etablerede institutioner. For at kunne opprioritere de mere ydmyge og måske fornyende steder i kulturlivet," konstaterer professoren.

"En omprioritering i den offentlige kulturpolitik bør tage udgangspunkt i en analyse af kulturpolitikken i spændet mel-

lem kontinuitet og fornyelse. Kun derved kan der opstilles planer og visioner, og der kan komme gang i kulturpolitikken igen oven på årene med stagnation," skriver Jørn Langsted i sit indlæg på Altinget.dk. Have: Virksomhederne skal indover

Ligesom Jørn Langsted synes at have resigneret overfor den manglende øgning af midler til kunststøtte, har Christian Have også erkendt, at en øget pengestrøm til kulturen ikke skal findes hos staten og kommunerne. Man han ønsker slet ikke, at offentlige midler alene skal understøtte kunsten.

I stedet retter kommunikationsmanden sin opmærksomhed mod fondene og de private virksomheder og begrebet Corporate Cultural Responsibility, der dækker over, at virksomhederne aktivt skal skabe gode rammer for udvikling af kunsten. "... der er en større værdiskabelse i at have

nogle samarbejder mellem det offentlige og det private på kulturområdet. De private virksomheder har rigtig meget at give kunst- og kulturlivet. Både i forhold til projektledelse og professionalisering af arbejdsgangen, men også i forhold til at tænke kreativt og udvikle nye produkter og ideer," siger Christian Have på Altinget.dk.

Vil have udvikling - ikke kun vedligeholdelse
Have konstaterer helt enkelt, at der pt. ikke er tilstrækkelige midler til andet end drift og vedligeholdelse af status quo, så hvis kulturen fremover skal kunne bidrage til en samfundsmæssig værdigskabelse, så kræver det et velfinansieret kulturliv i konstant udvikling. Og ifølge Altinget.dk's meningsmåling fra september, så er hver tredje af de adspurgte enige med ham i, at virksomhederne skal være en aktiv spiller i kulturlivet.

Christian Have lister tre afgørende faktorer for succesfuld revitalisering af kulturlivet og dets institutioner. "Det offentlige og fondene skal gå i tæt dialog med hinanden. De skal opnå enighed om en række strategiske udviklingsspor", de to parter skal derudover indgå i en tæt dialog med respekt for hinandens forskellige formål og endelig skal begge søge professionelle kompetencer i kulturlivet til at realisere udviklingsstrategier- og projekter.

Jelved begejstret for privat kulturstøtte
Og fra politisk hold er der støtte til Christian Haves synspunkter. For selvom rundspørgen, foretaget af Altinget.dk i september måned, viste, at mere end hver anden af et politisk repræsentativt antal af danskere faktisk ikke mener, at private virksomheder skal tage et medansvar for kunst- og kulturlivet, så ser kulturminister Marianne Jelved gerne, at udviklingen går i netop den retning.

Virksomhedsstøtte et nødvendigt gode
I et interview på Altinget.dk i oktober, sagde hun: "Jeg synes kun, det er positivt, når private virksomheder er interesseret i kunst og kultur og gerne vil bruge penge på det. Der er nogle, der allerede gør det godt i dag. Men jeg kunne godt ønske mig, at endnu flere virksomheder tog et ansvar for kunsten og kulturen."

Hun deler ikke Jørn Langsteds bekymring om det, han omtaler som en øget privatisering af kulturpolitikken, der kan resultere i, at mangfoldigheden i kulturudbuddet svækkes, fordi de private aktører kan støtte uden skelen til bredden eller objektive kriterier. Kulturministeren ser udelukkende private virksomheder og fondes støtte til kunsten som et nødvendigt gode, fordi staten ikke har uanede midler til kulturlivet, og minder om, at det offentlige stadig står for langt den største del af kulturstøtten.

FDS Legatudvalget og bestyrelsen har besluttet at ære en kunstner, der har sat sit fingeraftryk på klassikeropsætningerne her i landet og efter grundige overvejelser, blev det besluttet at Hædersprisen tildeles Asger Bonfils.

Prisen vil blive uddelt i forbindelse med en portrætsamtale mellem Asger og Jan Hertz fredag 27. marts 2015 på Aarhus Teater.

Vi har overtalt Asger til at skrive en kort introduktion til sit virke, som vi bringer her i bladet og vil opfordre alle til at møde op på Aarhus Teater 27. marts for at være med i hyldesten!

Foto: Robin Skjoldborg

For at begynde med begyndelsen: i 1705 får Antoine Bonfils borgerbrev i København, han kom fra Montpellier i Sydfrankrig, har formodentlig været huguenot, og religiøs forfølgelse har drevet ham op igennem Europa, indtil han slog sig ned i Danmark. Jeg er født i 1928, der har altså været flere generationer før mig. Min far havde slået sig ned i Bogense og etableret sig med forretningen "Engelsk Beklædnings Magasin", han var en ivrig læser, kulturelt ærgerrig, og jeg havde en storebror, med hvem jeg delte fascinationen af cirkus, vi legede cirkus i gården. 1935 måtte min far opgive sin forretning på grund af den første store krise, familien flyttede til Odense, og jeg kom til at gå i Katedralskolen. Odense teater og Familiejournalens dukketeater kom ind i mit liv. Min far stod i kø for at få billetter til 2. balkon, og der sad jeg og så min første "Peer Gynt". Storebror og jeg delte fortsat fascinationen af cirkus, og nu kom teatret til - da

jeg fylder 17 år ønsker jeg mig den nyudkomne oversættelse af Stanislavskis MIT LIV I KUNSTEN.

Efter at være blevet student i 1947, kommer jeg til København for at studere, efter et år tager jeg mod til mig og opsøger en skuespiller, Blanche Funch, i håb om at hun vil tage mig som elev og indstille mig til optagelsesprøve. Det betragter jeg som MIT FØRSTE HELD: at få en så indsigtfuld og omsorgsfuld første vejleder. Jeg bliver optaget på elevskolen (som det hed dengang) i 1949, og forlader skolen 2 år efter. Så kommer der et par turneer, 1½ års militærtjeneste, og så troede jeg, at nu var det slut med teater for mit vedkommende. Alligevel søger jeg om engagement på Odense teater og får et positivt svar fra direktør Helge Rungwald, som må have set mig i sin tid til elevskole-eksamen. Jeg får med det samme en stor rolle og får en tilsvarende stor fiasko.

Pressefoto fra "Helligtrekongersaften": "det er Aksel Erhardtson (Tobias Hikke), Karen Wegener (Maria) og Erling Dalsborg (Fabian), jeg synes billedet lyser af spillerglæde, udløst af, at det er lykkedes at lokke Malvollio i forlovelighedens fælde med det brev, som Maria har skrevet"

Og her møder jeg MIT HELD NR. 2: Rungwald dropper mig ikke men efteruddanner mig, det var artikulationen der ikke var i orden, jeg slugte alle de ubetonede stavelser, han lader en rigtig fin stemmepædagog arbejde med mig i et par år, mens jeg spiller små roller. Arbejdet bærer frugt, Rungwald kan betro

mig en Gregers Werle og senere en Doktor Rank. Og så må han have fået nys om at jeg brugte mine pauser under forestillingerne til at læse TULANE DRAMA REVEW og at jeg tog til Hamburg for at se Gründgens og til Malmø, for at se hvad denne Ingmar Bergman havde for. Og en dag gav Rungwald mig tilbud

om at sætte i scene, stykket var af Tennessee Williams og hed ORPHEUS DESCENDING. Det kom bag på mig, jeg ville jo bare være skuespiller, havde ingen ambition om at sætte i scene. Men sagde ja.

Forarbejdet var stimulerende, jeg opdagede, at den der gammelsproglige studentereksamen

hjælp mig til at sætte mig ind i, hvad TW havde brugt myten til. Og selve prøvearbejdet med skuespilleme var trods tvivlrådige stunder bekræftende: jeg havde det som en fisk i vandet. Rungwald nåede inden sin død at give mig et par lødige opgaver. Så kom der ny chef og jeg fandt at jeg, selvom jeg

kunne være blevet på teatret, hvor jeg stadig fik gode opgaver, måtte søge udfordringer andetsteds.

Det blev på Århus Teater, og jeg tillader mig nu at springe frem til det jeg kan bencævne som MIT TREDJE STORE HELD: midt i tres-

"Billederne fra Gogols REVISOREN er inspireret af Meyerholds opførelse (1926), min scenograf Claus Rostrup og jeg havde kun still-fotos at kigge på, men citerede frejdigt i vor sceniske løsning på Århus teater. Mig bekendt registrerede ingen det, men jeg husker prøverne som en fest, forestillingens koreografi med gæsten Søren Spanning og det store kompagni anses jeg for noget af det mest vellykkede, jeg har været med til, erindringer fylder mig stadig med stolthed og glæde"

Tv.: Aarhus Teater - Scala: "Jeppe på bjerget"
Instruktion: Asger Bonfils Foto: Jan Jul

serne havde kulturministeriet besluttet, at der skulle gøres noget ved skuespilleruddannelsen i Danmark. Lige fra det første møde med Stanislavskis beskrivelse af sit arbejde i MIT LIV I KUNSTEN og via timerne hos Blanche Funch, der også tog sig tid til små etuder i dagligstuen ind imellem arbejdet med de scener, hun gav for, havde jeg mærket en interesse i mig for skuespillertræning. Måske også en begyndende utilfredshed med elevskolens almindelige metode: learning by doing (selvom de gode lærere gav meget godt fra sig). Så jeg var mere end parat, da Edvin Tiemroth, som var blevet chef på Aarhus Teater, satsede på mig som rektor for en ny skuespillerskole tilknyttet teatret. I forvejen havde jeg øvet mig lidt som daglig leder på skolen i Odense, bl.a. selvbestaltet mig som underviser i teatrets historie (det var der nemlig ikke noget af for eleverne dengang, jeg lærte i hvert fald selv en hel masse under

Th. Aarhus Teater - Scala: "Den politiske kandestøber"
instruktion: Asger Bonfils Foto: Jan Jul

forberedelses-arbejdet!) Der kom nu nogle rige år med meget arbejde, med at finde min egen eklektiske undervisningsmåde, finde lærere, tilrettelægge et helt treårigt undervisningsforløb. Hjælp fik jeg af, at ITI (Det Internationale Teaterinstitut) i de år fokuserede på skuespillertræning og indbød til seminarer, symposier. Jeg holdt vel som leder en seks år men fortsatte med at undervise.

Aarhus Teater: "Alpeglød" Instruktion: Eyun Johannessen Foto: Rolf Linder

Som årene var gået havde jeg nået et niveau som håndværker/kunstner, jeg var rede til at komme videre. Lejligheden kom, da ÅT stillede mig en Holbergopgave, ret stort personale var til disposition, jeg valgte selv "Hekseri eller blind alarm". Jeg fik et tip om, at en forsker, Bent Holm, arbejdede med noget relateret stof, jeg opsøgte ham sammen med min scenograf Claus Rostrup, og i en lang samtale fik vi så megen inspiration, at jeg syntes den måtte deles med skuespillerne til læseprøven. Bent Holm kom, lagde sit stof frem, og der kom en meget frugtbar udveksling i gang mellem skuespillerne og forskeren, som siden satte sig spor i den færdige forestilling. Det blev begyndelsen til MIT FJERDE HELD: at opleve, hvad det kan give, når forsker og teatermand går sammen om at gå tæt på en dramatiker. 15 år kom dette arbejde til at strække sig over, støttet af en åben ny teaterchef, Palle Jul Jørgensen. Denne måde at arbejde sammen på: forsker, instruktør og scenograf - er beskrevet af Bent Holm i hans bog HOLBERG PÅ TVÆRS, udgivet på forlaget Multivers academic, 2013.

I forbindelse med de udfordringer danse-miljøet står over for netop nu, bad redaktionen Inger Birkestrom Juul om at stille Mikkel Harder Munck-Hansen en række uddybende spørgsmål. Her følger deres mailkorrespondance:

Kære Inger

Jeg prøver at svare på dine spørgsmål nedenfor, - men vil også opfordre dig til at søge viden på den nye blog vi lancerer i dansehallerne i morgen tirsdag.

Mikkel Harder Munck-Hansen

>Den 26/01/15 08.11 skrev "inger b. juul"
<ingerbjuul@ingerbjuul.dk>:

Spørgsmålene:

I din egenskab af bestyrelsesformand for

Dansehallerne og medlem af FDS er du meget nærtstående at spørge om, hvilke nye veje du ser for Dansehallerne/Dansescenen/Dansens Hus, hvis ophold på Carlsbergresidensen nu er overskueligt?

Ser du muligheder for et videre, samlet danse-miljø - og/eller er andre scenarier frugtbare i din optik?

Svaret:

Jeg ser ikke én bestemt løsning for mig, fordi vi er nødt til at tænke i flere mulige løsningsmodeller på samme tid. Vi ved med sikkerhed, at vi skal flytte fra den bygning, vi ellers er så glade for at være i, - men vi har endnu ikke en ny adresse. Vi er i dialog med flere potentielt meget spændende steder, og har dermed mange bolde i luften.

Når det er sagt, arbejder vi for at dansemiljøet kan forblive samlet, fordi vi tror på, at en bygning, der kan rumme mange former for dans og tilbyde mange udøvere en base for deres kreativitet er utroligt vigtig.

Det giver muligheder for synergi mellem den enkelte danser og et stort og varieret miljø. Den skal kunne rumme rådgivningsfunktioner, teknik, selvfølgelig dansestudier af forskellig størrelse og indretning, mødelokaler, publikumsområder og scener i flere størrelser, gerne også prøvescener, hvor man kan arbejde med lys og lyd. Det skal gerne være et sted, hvor meget forskellige mennesker kan føle sig hjemme, uanset om der er tale om den højt specialiserede danser, eller det meget professionelle kompagni, med dansere på fast løn, eller den desværre alt for store gruppe, der har meget få midler til rådighed, men ikke desto mindre er med til at forny kunstarten og bringe dansen nye steder hen.

Dansk Danseteater: "Black Diamond" - Koreograf: Tim Rushton - Foto: Costin Radu

Det må så også gerne være et sted, hvor et alsidigt publikum har lyst til at hænge ud, og se og opleve dans. Et sted for dem der kommer der dagligt, og for dem der kun er der i kortere perioder. Det må meget gerne være et sted, hvor dans også diskuteres, og hvorfra man spreder dans og viden om dans til mange målgrupper, ikke kun i København.

Den slags steder eksisterer faktisk rundt om i verden, og vi skal udvikle en form, der kan fungere og inspirere i Danmark. Derfor har vi valgt at inddrage dansemiljøet i arbejdet med at beskrive fremtidens Dansehaller. Vi skal suge til os af den erfaring andre har gjort sig og tilpasse det til en dansk virkelighed. Der er mange meninger, også modsatrettede, om hvad der er mest brug for, så vi forventer ikke nødvendigvis konsensus fra et meget alsidigt miljø. Vi tror dog på, at der ud af de mange stemmer og holdninger vil være

Gazart: "At falde – til og fra" - Koreograf: Tali Rázga - Foto: Per Morten Abrahamsen

nogen, der står tydeligere frem og tiltrækker sig større opbakning end andre, og det vil give bestyrelsen et godt fingerpeg om, hvad miljøet selv tror på og drømmer om. Det vil forhåbentlig også have den virkning, at mange vil føle et stort medejerskab til den institution vi skaber, og sikre den nødvendige opbakning fra en bred vifte af statslige, kommunale og private tilskudsydere, som alle er uundværlige, hvis vi skal gøre visionerne til virkelighed.

Det er meget vigtigt at huske, at fremtidens Dansehaller ikke kun skabes for og til danse-miljøet selv, men fordi dansen som kunstart gerne må være vigtig for rigtig mange mennesker i dette land, og inspirere til dialog og nye måder at tænke og opleve på. Vi er ikke ude på at lave en lukket klub, selvom der sikkert også er nogen, der helst vil det. Vi tror på, at langt de fleste dansere ønsker at vise

deres arbejde for et engageret publikum. Det kræver ro til fordybelse og udvikling og faciliteter til at vise publikum, det man har skabt. Man kunne derfor forestille sig at huset har forskellige zoner for forskellige dele af processen. Hvilke behov der er, er noget af det, vi vil forsøge at klarlægge i det nye dialogforum på Dansehallerens hjemmeside og gennem de mange workshops, der i de kommende måneder finder sted i Dansehallerne, på nettet og rundt om i landet.

Hvordan man kuraterer indhold på scenerne, hvem der skal have adgang til hvilke zoner, og hvad der er brug for af støttefunktioner er andre emner, vi håber, der kommer gode inputs til.

Det er selvfølgelig ikke sikkert, at vi kan realisere alt det vi drømmer om, eller bliver enige om, og det vil de fleste sikkert også

acceptere. Men chancerne for, at meget af det rent faktisk kan blive til noget, afhænger i høj grad af, om de der sidder på pengekas-serne, kan mærke om der er opbakning til planerne. Derfor håber vi i den grad, at miljøet vil kunne stå sammen om en løsning, mange kan se sig selv i.

Selv med en klar vision, kan det godt være, at det må komme i etaper, og at det i en periode kan betyde, at der må arbejdes på flere midlertidige adresser. Men det går nok, hvis der er et fedt sted i udsigt, selvom det vil være vildt irriterende at mangle nogle af de funktioner Dansehallerne i dag kan tilbyde.

Hilsen Mikkel

Danseshallerne's cafe umiddelbart efter opførelsen af: AT FALDE til og fra... et danse-digt for unge om identitet og tilhørsforhold; TALI RÁZGA lander og er fokuseret over mokka i 45 minutter før næste møde. – Det handler om TALI, danse-iscenesættelser og DANSEHALLERNE...

Lige nu, med direkte reference til forestillingen, som opførtes af 4 unge dansere for et primært ungt publikum, idrætsstuderende og deres lærere, og som efterfølgende alle har gode spørgsmål til de optrædende, der stiller sig til rådighed som panel efter forestillingen. – Det bemærkes fra salen, at der indgår digte i opførelsen, en overraskelse – både teksten og fremførelsens høje kvalitet. Og at berøringer kan vises både som stærk, direkte kropslig kontakt, og som en kærtegnende bevægelse et stykke over kroppen. – På forespørgslen om det er dansernes egne historier, forklares det

fra scenen at digteren TOMAS LAGERMAND LUNDME har interviewet dem hver især, og i forlængelse af disse udsagn - sammenholdt med nogle af deres fysiske improvisationer under TALIs ledelse - skrevet digtene. Dansernes koreografi(er) og udsagn er ikke private, men en basis de deles om. – Forestillingen viser og undersøger sekvensvis spørgsmål om identitet, tilhørsforhold, at være en del af noget eller helt udenfor. – Scenografien er 3 rulbare stativer, som de medvirkende selv positionerer i forløbet. De er forsynet med douché farvesatte lysstofrør, som gør det ud for rum, afgrænsninger, skjul, udelukkelse eller inklusion.

Forestillingen har fået tilskud fra Statens Kunstråd og TALI har modtaget støtte til sine produktioner siden 2005 og driftsstøtte siden 2013. Støtten udgør 900.000 kr om året, hvilket betyder der kan gennemføres 1

produktion og samtidig sendes 3 forestillinger på tourné. Hertil kommer støtte fra private fonde samt indtægter fra salg af billetter og turnéforestillinger. Støtten lønner 2 ansatte 2½ dag om ugen. Tids- og ressourcemæssigt er det for stramt. – Set i lyset af, at det samlede danse miljø må deles med resten af det frie felt om de ca. 16 mill. der uddeles til scene-kunsten om året og at det koster fx 5 mill. alene at administrere Københavns Teater får danse miljøet overordentligt få midler, med undtagelse af DANSK DANSETEATER som er på finansloven. – Ideelt set vil 4-årige produktionsforløb være optimale, så det er muligt at planlægge mere langsigtet plus have mulighed for interaktion med skolerne, set i lyset af TALIs arbejde med dans i særlig grad er stilet mod børn og unge.

– I DANSEHALLERNE er det muligt at booke prøvetid forholdsvis billigt – og indenfor en

måned endda gratis. Carlsberghallerne som sted er velegnet til danseformål og nyere kunstarter, performance og andet, der er en administration, et cafeområde og mødelokaler som genererer et miljø der er befordrene. – Med udsigt til lukning/flytning af Dansehallerne drømmer TALI om et hus der kan rumme både prøvefaciliteter, hvor man kan prøve i egen scenografi, mulighed for at møde og have interaktion med andre i miljøet, hvor der er en café, og hvor man kan blive opdateret. Et hus der har egne produktionsmidler, kan invitere gæstespil, dyrke vækstlaget og have en tydelig profil.

TALI selv har danset ballet siden 3.klasse både på lilleskolen og i gymnasiet. Senere fulgte DISCO og FREE-STYLE, ophold i Paris med cafearbejde, JAZZBALLET hos MIKALA BJARNOW LAGE, ski-bums i Val d'Isère og efterfølgende ophold i kibbutz i 3 mdr. – Der

blev taget hul på dansens professionelle dimension på OURE IDRÆTSHØJSKOLE i 1996/97 hvor TALI var 21 år, og i 2005 arbejder TALI i UPPERCUT DANCE THEATRE med ANJA. – I 2006 har TALI premiere på SANDSLOTTET, en danseforestilling om børn der har oplevet krig, denne gang i sit eget teater: GAZART, som siden 2006 har modtaget produktionsstøtte. – Andre forestillinger nævnes som: AL+ENE om ensomhed, og SPEJL, HVEM ER KØN ?

– Tiden viser 14.01 og mere mødevirksomhed venter. – En iscenesættende danser som TALI RÅZGA er i flow og bevægelse, også udenfor scenen. Mere om det på: www.gazart.dk

*Interview og foto: Inger Birkestrøm Juul/
Instruktør FDS, 30.januar 2015*

Under overskriften: "om dans i USA" indviteredes til et uformelt møde denne eftermiddag, hvor scenekunstner ANNIKA B. LEWIS, Kassandra Production præsenterede sig selv og sin samarbejdspartner i danselaboratoriet de sidste 2 uger: VINCENT THOMAS, dansekunstner fra USA – Alle kunne frit møde op og diverteredes med venlig mokka/the rundt omkring et bord. – SUSANNE DANIG, Leder af Dansk ITI bød velkommen ude i forhallen og præsenterede efterfølgende de to dansere. – De fremmødte tilstedeværende fik lejlighed til kort at præsentere sig selv – og det var fint at få en lille snas fornemmelse af de andres interessesfære og baggrund.

ANNIKA har arbejdet som danser, curator af saloner især i Washington/eastcoast gallerier og teatre. – Washington DC er specielt ved at folk er overordentligt høflige og at politisk kunst er næsten ikke-eksisterende. I

Danmark er det muligt at arbejde kritisk – at "bide i hånden der fodre dig" og "politics and arts" kan gå sammen. I ønsket om en dialog – også på gulvet – var Annika på festivals for contemporary dance blevet opmærksom på VINCENTs arbejder, hvor hun mente at genkende koreografiske tegn som hun kunne kommunikere med – " a kindred spirit". – Ved hjælp af DIVA-programmet var dette samarbejde med Vincent kommet i stand, og eksempler på laboratoriet vist i løbet af denne eftermiddagssalon.

VINCENT kommer fra Baltimore hvor han arbejder som lærer: "I am an artist who works in education" fortæller han om sit klare valg, hvor det er helt normalt i USA at høre folk fortælle om deres "day-job" og så laver de kunst i deres fritid. Vincent mener det er vigtigt at man gør sig denne forskel klar. – Han citerer Oscar Wildes dogma: "Life imitates

art much more than art imitates life" som vigtigt for hans arbejde, og han interesserer sig meget for de "documents that govern us" som Human Rights, de 10 bud, bønner og ting man automatisk ikke stiller spørgsmålstegn ved. I det hele taget mængden og indholdet af regler og love. Væsentligt for ham er også at være få sin kunst til at medvirke "making the world a better place to live in multiple levels, being social aware". Han skaber store produktioner i sin undervisning og udleder efterfølgende koncentrat, som han skaber soloforestillinger af. Vincent arbejder gerne site specific, på biblioteker, i byrum og caféer og udfordrer til at: "turn your discomfort to enquiry"! Han har f.eks. i en gruppe af publikum spurgt og opfordret til håndsoprækning om "claims: Single ? Available ? High class ? Male ? Low class ? Politicians ?" etc. hvorefter han opfordrer folk til at tale sammen om det de har markeret. – Efterfølgende sættes visse

udsagn i bevægelse: "Embody the haiku"! – I forløbet har Vincent demonstreret eksempler på sin metode på gulvet, og arbejder – ifølge en danser i kredsen – direkte teg-oversættende i sine visuelle udsagn.

Ifølge ANNIKA er det mest eksperimenterende sted for danseteater nu i Bruxelles. Der arbejdes meget queer, danserne okkuperer bærer og performer uopfordret. – Salonernes "Performance setting" med kompetente kunstnere kan udvikle nye formater. – VINCENT tilføjer at de nye queer-kunstnere er "very hot, robust, build up steam" og deres "poets are clever and very pointed". – "The opposite of fear is healing" er de enige om, og de finder deres opgave er "outreach the less fortunate".

Noter: Inger Birkestrøm Juul / Instruktør FDS

Bornholms Teater har kastet sig ud i en stor million-satsning, der revitaliserer historien på landets ældste levende teater og betyder et farvel til 40 års sommerrevy. Med Holberg som dramatisk motor og nykonstruerede kukasse-kulisser tilbyder teatret fra sommeren 2015 sit publikum en unik totaloplevelse og tur i tidsmaskinen. En oplevelse, der ikke findes lige noget andet sted i kongeriget.

Det smukke, gamle Rønne Theater har siden opførelsen i 1823 været hele Bornholms komediehus. Først med komedier af Holberg, Hertz og Hostrup, så med bornholmske dialektkomedier og siden 1974 med den professionelle Bornholmerrevy. I forlængelse af denne tradition kaster Bornholms Teater sig i sommeren 2015 ud i et dristigt forsøg. Vi gir revyen en pause og bringer Rønne Theater tilbage til rødderne:

I 1823 åbnede Rønne Theater. Et kukassetheater med snoretæk, skrå brædder og flere sæt kulisser, der kunne køres ind og ud fra scenens sider. Allerede fjorten dage efter åbningen spillede man "Jeppe på Bjerget." Nu prøver vi – med moderne midler – at gøre Rønne Theaters stiftere kunsten efter. Med Danmarks største komedieforfatter, Ludvig Holberg, og dennes mest populære komedie, "Jeppe på Bjerget", vil vi genskabe noget af den særlige stemning, som engang herskede i Teaterstræde 2, Rønne.

Historiske kulisser og vejrmaskiner

De oprindelige "barok-kulisser" er gået tabt, men Rønne Theater råder over flere gamle kulisser, bl.a. en sals- og en skovdekoration. Kulisserne er fredede og opbevares på Rønne Theater, men er for skrøbelige til at kunne bruges på scenen i dag. Derfor er vi nu gang med at producere fire komplette nye sæt

kulisser med bagtæpper, sideben, soffitter og løse sætstykker - baseret på de historiske kulisser, men tilsat et bornholmsk udtryk. Perfekt til Holbergs klassiske komedier og til at indgå i teatrets permanente kulissefond. En nykonstruktion af det originale kulissesystem vil give publikum en enestående mulighed for at se et gammelt kulissesystem i funktion, og for at opleve hvad det smukke gamle teater egentlig er bygget til. En oplevelse man ikke kan finde andre steder i kongeriget!

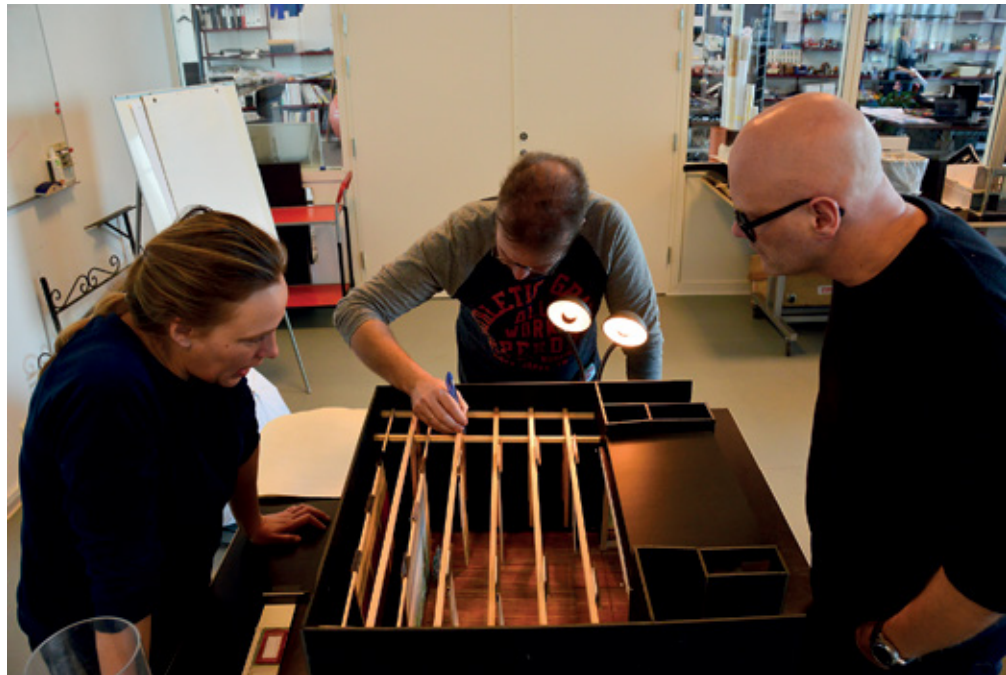
Når det skal være Holberg, så skal det naturligvis begynde med Holbergs mest kendte og elskede komedie: "Jeppe på Bjerget – eller Den Forvandlede Bonde". "Jeppe på Bjerget" er den rette komedie til at (gen)introducere hele det klassiske barokteaters muligheder og virkemidler – og et stykke, hvor hele teatermaskineriet kommer i brug. Jeppe, en drukkenbolt, gøres til baronens

marionet i en forvandlingskomedie, hvor drøm og virkelighed går i ét. Teatrets illusionsmaskine kører for fulde omdrejninger, mens Jeppe klovner rundt og fyrer vittigheder af. I orkestergraven vil der stå både en nykonstrueret vindmaskine og tordenmaskine, som vil blive fuldt synlige for publikum, mens de betjenes. Det er sjovt, skørt, satirisk og magisk - ligesom en revy, når den er bedst.

Hvorfor netop nu?

Tiden er ganske enkelt moden til at begynde på en ny æra - historien om historien, kunne man sige.

Arbejdet med at skaffe de mange penge, som projektet vil koste, har stået på siden foråret 2014, og nu har gavmilde velgørere, i form af en lang række fonde, sikret at drømmen kan gå i opfyldelse. Finansieringen er dermed på plads, og som garant for, at vi

*Kulisserne afprøves i en skalamodel af Rønne Theater, der åbnede i 1823 og dermed er landets ældste levende teater.
Fotocredits: Lars Nielsen/Bornholms Teater.*

kan præsentere en ny Holberg-kulisse i allerhøjeste kvalitet, har vi valgt det Det Kongelige Teaters Scenografiske Værksteder som leverandør, og de er som sagt i gang med at bygge kulisserne, og har senest præsenteret de første skitser til teknisk aflevering.

For snart tyve år siden begyndte det omfattende arbejde med at renovere og udbygge Rønne Theater. Herefter har det professionelle egnsteater, Bornholms Teater, og Rønne Theater i forening brugt kræfter på at dokumentere og formidle Rønne Theaters unikke position i både lokal og national sammenhæng. Nu skal dette arbejde krones med en særlig kunstnerisk indsats. At gå i Rønne Theater skal være med til at rykke publikum ud af hverdagen og ind i den fælles historie. Det skal opmuntre og udvikle det fælles fundament, som teatret er bygget på. Lysten til komedien og lysten til at "lære visdom af

livets optrin" (som der står over prosceniet) er bæreren af det bornholmske teaterliv, og rammerne i det gamle teater er helt perfekte til det: intime, varme og tætte. Nu fylder vi rammerne helt ud og skærper ambitionerne med Ludvig Holbergs univers.

Efter mange års succes træder Bornholmerrevyen ud i kulissen for at give

plads til, at al den fantastiske teaterhistorie, der sidder i træværket, kan få nyt liv. Vi skaber en unik blanding af moderne Holberg og historiske kulisser, så vi kan more os sammen med vore forfædre, og planter et frø, der måske kan vokse til en ny sommertradition på Rønne Theater.

Fakta:

Ludvig Holbergs 'Jeppe på Bjerget'.

Instruktør: Jens Svane Boutrup.

Spiller på: Rønne Theater,

Teaterstræde 2, 3700 Rønne. Tlf: 5695 0732.

www.bornholmsteater.dk

Spilleperiode:

Premiere den 3. juli.

Derefter 7. juli til 1. august 2015. Tirsdage til lørdage, alle dage kl. 19.30.

OBS: Der spilles ikke lørdag den 4. juli.

Da Rønne Theater åbnede i 1823, var det som et kukkaseteater med snoretræk, skrå brædder og flere søt kulisser, der kunne køres ind og ud fra scenens sider. Hvilket billedet med 'fiskekjællingerne' fra 1948 fint illustrerer. Allerede fjorten dage efter åbningen spillede man "Jeppe på Bjerget", og nu prøver vi – med moderne midler – at gøre Rønne Theaters stiftere kunsten efter, og genintroducerer Ludvig Holberg som sommergæst på Rønne Theater fra 2015.

Baggrunden er det omfattende arbejde med at renovere og udbygge Rønne Theater, som begyndte for 20 år siden. Herefter har det professionelle egnsteater, Bornholms Teater, og Rønne Theater i forening brugt kræfter på at dokumentere og formidle Rønne Theaters

*Damekoret Rotna som 'Fiskekjællingerne' i 1948.
Foto: Venligst udlånt af Bornholms Museum.*

unikke position i både lokal og national sammenhæng. Nu skal dette arbejde krones med en særlig kunstnerisk indsats. At gå i Rønne Theater skal være med til at rykke publikum ud af hverdagen og ind i den fælles historie! Når det skal være Holberg, så skal det naturligvis begynde med Holbergs mest kendte og elskede komedie: "Jeppe på Bjerget –

eller Den Forvandlede Bonde". Det er den rette komedie til at udnytte hele det klassiske barokteaters muligheder og virkemidler – og et stykke, hvor hele teatermaskineriet kommer i brug. Det er sjovt, skørt, satirisk og magisk - ligesom en revy, når den er bedst.

Prisen for at lade Holberg overtage sommerscenen er selvfølgelig, at Bornholmerrevyen for en tid må træde ud i kulissen og give plads til, at al den fantastiske teaterhistorie, der sidder i træværket, kan få nyt liv. Men det betyder ikke et farvel til revyen for altid - det lover vi. Tiden er ganske enkelt moden til at begynde på en ny æra på Rønne Theater – historien om historien, kunne man sige - og det håber vi I alle vil tage rigtig godt imod!

Folketingsvalg i 2015. Det ved vi. Og det kan påvirke de kulturpolitiske dagsordner. Uanset valgkamp er der en række diskussioner, kulturpolitikkerne skal igennem i år. Her er Søndag Aftens kulturpolitiske kalender for 2015.

2015 står naturligvis i valgkampens tegn. Både fordi den "planlagte" kalender bliver ændret, når der udskrives valg, og fordi al kulturpolitik vil blive vurderet ud fra valgperspektivet. Desuden vil der med stor sandsynlighed både blive sammensat en ny Regering og udpeget en ny kulturminister. Men nogle ting står dog klart i politikernes kalendere.

Udvalg om biblioteksafgift

I september 2012 nedsatte daværende kulturminister Udvalg om biblioteksafgift for bøger og musik. Udvalgets primære formål er at

undersøge mulighederne for at udvide den nuværende biblioteksafgift til også at omfatte e-bøger. Udvalget skulle oprindeligt aflægge rapport 1. juli 2013, men rapporten er blevet forsinket flere gange. Dels af praktiske årsager som udskiftning i sekretariat. Men primært fordi man har haft behov for at afklare de EU-retslige konsekvenser af udvalgets forslag. I forvejen hviler biblioteksafgiften på en dispensation. Derfor er det nødvendigt at sikre, at en kommende ordning faktisk kan lade sig gøre.

Udvalget har diskuteret mange modeller for biblioteksafgift for e-bøger. Det lader til, at man er nået frem til en model, hvor der på forhånd afsættes en årlig andel af biblioteksafgiften til forfattere af e-bøger. Det vil ske gennem en trappemodel, hvor andelen øges over et antal år.

Den store vanskelighed er dog at etablere en model, som ikke er lagerafhængig, som den

almindelige biblioteksafgift. Her tæller man bibliotekernes samlede lager af de enkelte titler op og udregner biblioteksafgiften ud fra dette. Da e-bøger jo kun findes i lagertal 1, kan man naturligvis ikke bruge lagertal som udgangspunkt.

Udvalgets rapport har været annonceret til offentliggørelse flere gange. Nu tales der om mulig offentliggørelse i januar 2015.

Museumsbestyrelser

I forbindelse med den seneste ændring af museumsloven, blev der i december 2012 indgået en politisk stemmeaftale mellem samtlige folketingets partier. Stemmeaftalen forpligter Kulturministeren til at fremsætte et lovforslag om bestyrelser for både Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst. Lovforslaget skulle ifølge stemmeaftalen være fremsat efteråret 2013.

Ministeren har skyndt sig langsomt med at opfylde kravet fra stemmeaftalen, men der pågår politiske forhandlinger, og der er grund til at forvente, at et lovforslag kan fremsættes i år.

Kulturministeren skal også undersøge muligheden for at etablere bestyrelser for øvrige statslige museer.

Ministeren har skyndt sig langsomt med at opfylde kravet fra stemmeaftalen. Stemmeaftalen indebærer også, at de politiske partier skal mødes tidligt i 2015 og for at følge op på museumsudredningens anbefalinger om kvalitetsvurderinger og om tildelinger af statsmærkendelse.

Filmpolitik

Ifølge den nyligt indgåede filmaftale, skal de politiske partier mødes adskillige gange i løbet af 2015 for at diskutere enkeltelementer og opfølgninger af aftalen.

Det Kongelige Teater

Senest i december skal der indgås en ny 4-årig aftale om Det Kongelige Teater. Aftalen må forventes indgået samtidig med aftalen om finansloven. Forberedelserne er naturligvis i gang, især hos Det Kongelige Teaters nye ledelse, som har udarbejdet en kortfattet strategi for 2015-2018 (Strategisk retning: "bevæge sig fra at være en driftsorganisation til at være en udviklingsorganisation"). Men selve aftalen (som skal gælde for 2016-2019) indgås efter folketingsvalget.

Finansloven

Regeringen skal fremlægge forslag til finanslov for 2016 i august. Selve aftalen forventes indgået i november. Tidsplanen kan naturligvis blive forskubbet af folketingsvalget. Der er ikke på forhånd andre givne dagsordner end Det Kongelige Teater.

Det københavnske Teatersamarbejde

Inden årsskiftet skal der indgås en ny rammeaftale for Det københavnske Teatersamarbejde (tidligere Københavns Teater). Hvor der tidligere har været stort politisk fokus på organisationen Det københavnske Teatersamarbejde, synes der at være opnået en slags balance mellem forventninger og krav til organisationen. Man må derfor forvente, at den kommende rammeaftale bliver mere driftsorienteret.

Musikhandlingsplan

Januar 2016 forventes en ny musikhandlingsplan indgået. De musikpolitiske organisationer arbejder allerede på elementer i den kommende plan. Det egentlige politiske arbejde vil ligge efter finansloven. Finansieringen vil typisk blive kædet sammen med tipsbevillingen april-juni 2016.

RUNDE DAGE

Anders Lundorph
40 år
17.3

Kasper Rostrup
75 år
27.4

Anne Barslev
40 år
4.5

Tali Rázga
40 år
20.5

**Hans Hartvich-
Madsen**
70 år
8.4

**Henriette Holm
Pathare**
50 år
26.5

Marie Østerskov
30 år
21.3

VELKOMMEN

LEGATUDVALGET

til vore nye medlemmer:

Thomas Corneliussen

Lotte Faarup

Sargun Oshana

Anna Andrea Malzer

Martin Nyborg

FDS Legatudvalget har ansøgningsfrist

mandag 16. marts 2015

Og der kan forventes svar umiddelbart efter påske.

Ansøgningsskema som skal anvendes, kan rekvireres hos steen@stagedirectors.dk eller hentes på www.stagedirectors.dk under medlemservice pinden.

Legatudvalget har besluttet at afsætte 40.000 kroner til uddeling. Og når I ansøger, skal I huske at det til stadighed har været Legatudvalgets indstilling at så mange som muligt skulle have glæde af midlerne.

I din ansøgning skal du gøre rede for, hvordan det pågældende projekt du søger penge til

kan videreudvikle dit talent og din profession. Foreningen forventer en skriftlig afrapportering til eventuelt brug i Det Postomdelte Fagblad.

Husk også foreningens Kvikpulje, hvorfra der løbende kan ansøges om beløb på op til 1.500 kroner til uddannelsesbrug.

Med venlig hilsen

Legatudvalget

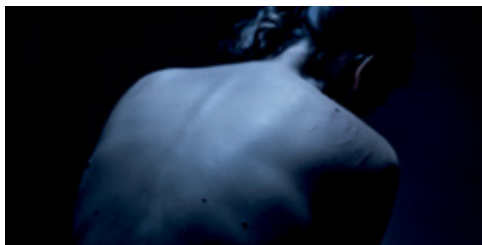
Jan Hertz, Søren Iversen & Solveig Weinkouff

KØRSELSGODTGØRELSE

Satsen for kørselsgodtgørelse for 2015 nedsættes. Satsen for de første 20.000 km bliver denne gang nedsat med 3 øre til 3,70 kr. pr. km. (fra 3,73 kr. pr. km) og den lave sats for efterfølgende km. bliver nedsat med 5 øre fra 2,10 kr. pr. km. til 2,05 kr. pr. km.

Skatterådet fastsætter hvert år satserne for kørselsgodtgørelse og kørselsfradrag. Typisk sker dette i november måned med virkning for det følgende år. Og således også for 2015. Ligesom for 2014 bliver satsen denne gang nedsat.

*Husets Teater: "Lort"
Instruktion: Simon K. Boberg
Foto: Henrik Ohsten Rasmussen*

FORLIG: SIG DET MED TEATER

I 2014 producerede We Love People (nu Made By Us) en programserie som skulle skabe opmærksomhed om dansk teater. Præmissen var, at en forestilling blev opført i et privat hjem for en person som ikke normalt går i teatret. Herefter skulle personen så ind og se forestillingen på teatret. Da hverken dramatikere eller instruktørene havde modtaget en kontrakt, besluttede Danske Dramatikere og Foreningen for Danske Sceneinstruktører at føre sagen sammen. Sagen blev afsluttet med et forlig og en erstatning til dramatikere og instruktører.

Made By Us planlægger en ny programserie med et lignende koncept. Dramatikere og vi syntes at programserien er et værdifuldt initiativ til at udbrede kendskabet til dansk teater, men samtidig er det vigtigt, at der indgås en egentlig aftale med rettighedshaverne. Hvis du bliver kontaktet, så husk at du skal have en kontrakt og sørg for ikke at afgive dine rettigheder! Vi anbefaler, at din kontrakt som minimum indeholder en bestemmelse med en visningsmodel til tv (vi anbefaler maksimalt 4 visninger på DRK i løbet af en periode på 1 år) og en copydanbestemmelse. Du bør også modtage et honorar for at overdrage disse rettigheder til produktionsselskabet. Vi hører gerne fra dig hvis enten teatret eller produktionsselskabet henvender sig.

KOLLEGIALE MINIMUMSSATSER 2015/2016

for instruktører, ansat ved teatre der ikke er omfattet af kollektiv overenskomst

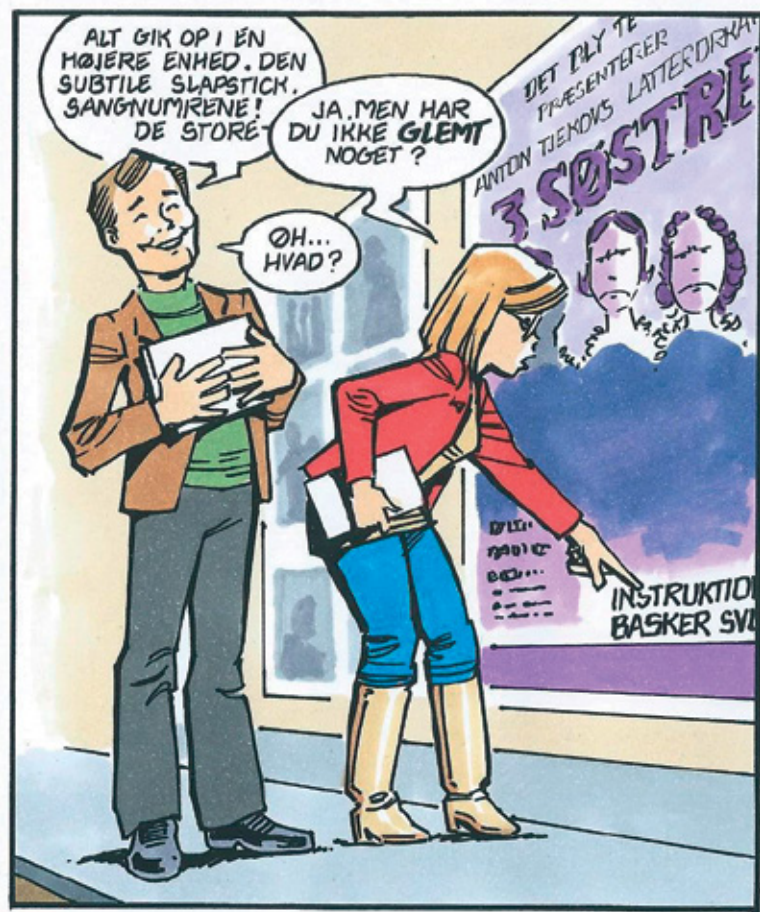
Til brug for teatrets budgetlægning for sæson 2015/2016 har Foreningen af Danske Sceneinstruktører ud fra lønniveauet 2014/2015 og den almindelige pris- og lønudvikling vurderet hvad en instruktion efter de kollegiale satser minimum skal honoreres med.

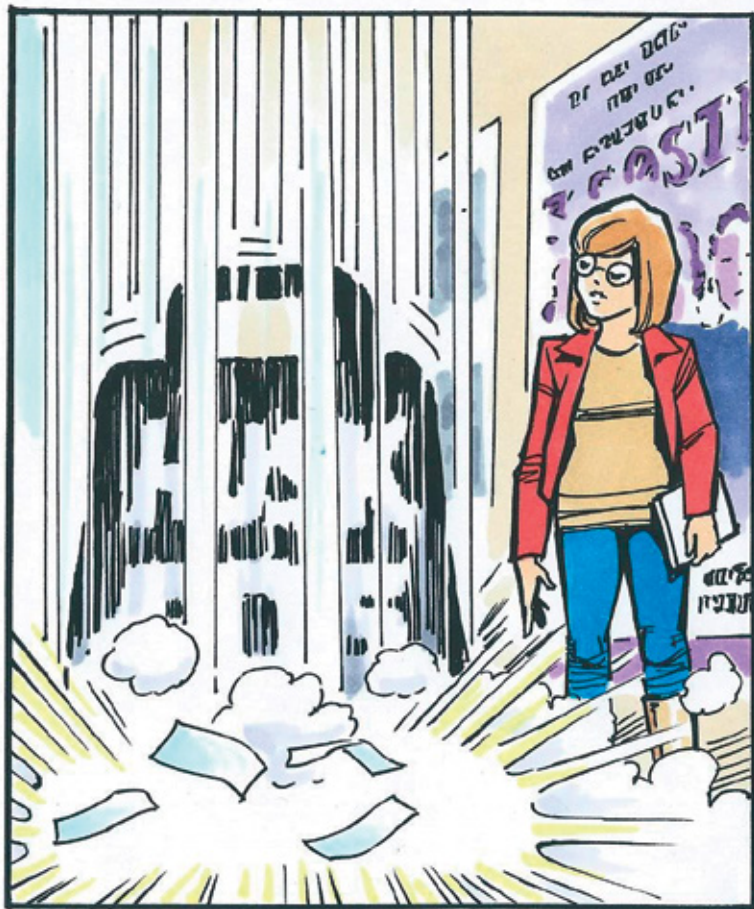
Minimumshonorar: Kr. 168.000,- (plus feriepenge) for en opsætning.

Ved genoprøvning og lignende, hvor sceneinstruktøren er ansat på dagløn, udgør denne: Kr. 2.825,- (plus feriepenge) per dag.

Ved co-produktioner, hvor to teatre går sammen, forhøjes honoraret med minimum 50%.

Er der flere end to producenter aftales honoraret særskilt.

Tegnet stribe af Poul Arne Kring

Kære medlemmer i Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Der indkaldes hermed til
Den Ordinære generalforsamling 2015

Søndag 22. marts kl. 15 - 18

Generalforsamlingen afholdes
Nørre Voldgade 12, 1358 København K

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang af det af bestyrelsen godkendte revisorpåtegneede regnskab
3. Bestyrelsens beretning
4. Forslag fra bestyrelsen
5. Indkomne forslag
6. Budget for 2015
7. Valg til bestyrelsen
8. Valg af kritisk revisor
9. Eventuelt

Bilag til generalforsamlingen udsendes medio marts til foreningens medlemmer.
Eventuelle forslag til Generalforsamlingen skal være sekretariatet i hænde senest

5. marts.

Filmmelding til Generalforsamling 2015 til sekretariatet senest 16. marts.

Bestyrelsen har besluttet at refundere transportudgifter for personer bosat uden for hovedstadsområdet.

Refusion vil svare til DSB standard.

